

20 december 2021

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Slechts 44 Tweede Kamerleden hebben op 16 december jl. voor motie 29279 nr. 675 van de heer Michiel van Nispen (SP) gestemd. De Orde van Registertolken en –vertalers vindt het belangrijk dat u over juiste informatie beschikt en weet hoe nijpend de situatie in werkelijkheid is. Gedurende **58 jaar** is er geen verhoging en geen indexering geweest van de vertaaltarieven en gedurende **40 jaar** is er geen verhoging en geen indexering geweest van de tolktarieven. De tolken en vertalers strijden al decennia voor betere tarieven. Met het nieuwe Btis (Besluit tarieven in strafzaken) en de aanbestedingen worden de tarieven gigantisch verlaagd. Met dit schrijven hopen we u inzichten te geven die de minister van Justitie en Veiligheid u niet biedt. Helaas wordt u door de minister van Justitie en Veiligheid voortdurend verkeerd voorgelicht (zie daarvoor ook onze reactie op de brief van minister Ferdinand Grapperhaus over de aanbestedingen en tarieven van tolken en vertalers, waarin de Orde maar liefst 8 onwaarheden heeft gevonden).

De kwaliteit van de rechtspraak en de rechtszekerheid zijn in het geding.

Aanbestedingen en tarieven

De aanbestedingen zijn gewonnen door die bemiddelaars die het laagste hebben ingeschreven. Daardoor is er geen ruimte voor de bemiddelaars om met tolken en vertalers in onderhandeling te gaan over een redelijk tarief. Van de door de minister zo gewenste marktwerking kan derhalve geen sprake zijn, omdat er geen financiële ruimte is.

DE HUIDIGE SITUATIE IN DE PERCELEN DIE REEDS ZIJN AANBESTEED

1. De aanbestedingsbemiddelaars hebben de **wettelijke verplichting** bij beschikbaarheid **C1-tolken en registervertalers in te zetten**.
2. Het ministerie van Veiligheid en Justitie staat toe dat de bemiddelaars bij 30% van de aanvragen geen C1-tolken en registervertalers inzet, hetgeen in strijd is met de Europese richtlijn 2010/64/EU en daarmee ook in strijd is met art. 6 EVRM (recht op een eerlijk proces).
3. De juiste procedure zou moeten zijn dat eerst alle C1-tolken (bij tolkopdrachten) en alle registervertalers (bij vertaalopdrachten) worden benaderd alvorens andere tolken en vertalers worden benaderd. De goedkoopste of voor de opdracht meest geschikte C1-registertolk/registervertaler zou de opdracht dan moeten uitvoeren. Door andere dan C1-tolken in te schakelen kan er nooit sprake zijn van marktwerking. C1-tolken en registervertalers hebben door de onwettige coulance van het ministerie valse concurrentie van de ongekwalificeerde tolken (B2 en noodlijst) en zitten daardoor veelal werkeloos thuis.
4. Deze onwettige coulance van het ministerie maakt dat C1-tolken en registervertalers momenteel veelal door de bemiddelaars worden genegeerd, omdat ze voor de bemiddelaars te duur zijn en de bemiddelaars geen ruimte voor prijsonderhandeling hebben.

Postadres



DE TARIEVEN

1. De minister stelt dat C1-tolken en registervertalers zouden kunnen onderhandelen, maar accepteert dat in 30% van de opdrachten anderen de opdrachten mogen uitvoeren, waardoor onderhandelen onmogelijk wordt gemaakt en het de minister is die zelf marktwerking tegenwerkt.
2. Bij het reeds aanbestede perceel tolkdiensten Raad voor Rechtsbijstand is duidelijk te zien dat de C1- tolken die hun tarieven hebben geïndexeerd deze diensten niet of nauwelijks mogen uitvoeren. Tolkdiensten voor de Raad voor Rechtsbijstand waren vóór 1 juli 2021 ook al aanbesteed. Er golden toen vaste tarieven. Bij Duits was het vaste uurtarief toen € 60,72. Volgens de minister zouden de tarieven sinds 1 juli 2021 met wel 10% zijn gestegen. De minister vergelijkt de nieuwe tarieven, die volgens hem nu rond de € 50 per uur zouden liggen, met het oude Btis-tarief van € 43,89. Daarmee vergelijkt hij appels met peren. De vergelijking dient te worden gemaakt met het oude RvR-tarief. Dan blijkt dat de tarieven voor RvR-tolkdiensten vanaf 1 juli 2020 met wel 10% zijn **gedaald!** C1-tolken wensen niet voor lagere tarieven te werken. Bij marktwerking zou de goedkoopste C1-tolk een opdracht moeten uitvoeren. Het blijkt dat de bemiddelaars de C1-tolken meestal niet eens benaderen (zie uitkomsten van de enquête van de ORT&V).
3. De bemiddelaars melden hun afnemers momenteel onterecht dat er geen C1-tolken beschikbaar zouden zijn en zetten B2-tolken of noodlijsttolken in, zonder dat eerst alle C1-tolken zijn benaderd. C1-tolken zijn wel degelijk beschikbaar!
4. Het handelen van de bemiddelaars is strijdig met de bedoeling van de Wbtv en een grove schending van art. 6 EVRM (het recht op een eerlijk proces). De Nederlandse staat mag deze onwenselijke situatie niet langer laten voortduren.
5. Ook rechters bezondigen zich aan schending van art. 6 EVRM doordat mensen van de publieke tribune gevraagd worden om als tolk op te treden (Dordrecht) en hen ter zitting als tolk te beëdiggen. Als rechters zelf met verdachten in het Duits, Engels of Frans communiceren, is dat ook in strijd met het EVRM, omdat rechters geen beëdigde tolken zijn. Ook komt het voor dat rechters verdachten vragen of ze wel 'wat Nederlands begrijpen'. Veel verdachten durven geen 'nee' te zeggen (Groningen). Rechters zetten vervolgens de zitting zonder tolk voort en schenden daarmee de rechten van de verdachte.

Het is aan u – onze volksvertegenwoordigers – om deze praktijken een halt toe te roepen.

Waarom voeren C1-tolken en registervertalers actie?

De beloning van tolken en vertalers gaat door de regelgeving in het nieuwe Btis enorm achteruit, zelfs als de uurtarieven aanzienlijk zouden worden verhoogd! Hoe kan dat?

Voor **tolken** wordt met het nieuwe Btis afgeschaft:

- betaling per begonnen halfuur
- voorrijtarief van € 20,23 voor rechtszittingen
- toeslagen voor werken in avonduren, weekenden en op feestdagen
- alle oude Btis-tarieven die hoger waren dan € 43,89 per uur

Bij de bemiddelaars is er onwil om over tarieven te onderhandelen. Sommige bemiddelaars hebben schriftelijk laten weten dat er over bepaalde zaken niet wordt onderhandeld en er zijn ook bemiddelaars die de tarieven eenzijdig vastleggen: 'take it or leave it'.



Voor **vertalers** wordt een bestaand oneerlijk beloningssysteem ingewisseld voor een nieuw oneerlijk beloningssysteem.

- **Oud systeem:** betaling per regel (een regel kan uit één woord, maar ook uit 40 woorden bestaan): handmatige telling van regels van de doeltekst, waarbij witregels niet meetellen en de opmaak en lettergrootte gelijk zijn aan de brontekst – er zijn verschillende tariefgroepen (talen) van € 0,79 tot € 1,69 per regel.¹
- **Nieuw systeem:** betaling per doeltaalwoord (minimum € 0,079 per woord voor alle talen), waarbij een vertaling naar bijvoorbeeld het Hongaars zo'n 30% minder woorden dan het Nederlands kan hebben en een vertaling naar het Vietnamees zo'n 40% meer woorden dan het Nederlands (vertalers worden in het nieuwe systeem door de Nederlandse staat ongelijk behandeld).
- Omdat de bemiddelaars zeer laag hebben ingeschreven is er niet of nauwelijks ruimte voor onderhandeling.

Voor een eerlijke beloning is nodig dat:

- **tolken per uur** betaald krijgen in plaats van minuut.
- **vertalers per normregel** betaald krijgen in plaats van per doeltaalwoord.

De door minister Grapperhaus ingevoerde systeemwijzigingen zijn funest voor de inkomsten van de registertolken en –vertalers. De ORT&V acht de kans reëel aanwezig dat er over enkele jaren in Nederland geen registertolken en registervertalers meer zullen zijn die voor de overheid zullen willen werken. Daarmee is het huidige beleid catastrofaal voor de rechtsstaat en de rechtspraak.

Desastreus voor tolken

In de nieuwe situatie worden tolken voortaan niet meer per halfuur betaald, maar **per minuut**. Momenteel betalen OM en politie nog uit op basis van het oude Btis (uitbetaling per begonnen halfuur, toeslagen voor o.a. avond- en weekendwerk en bij rechtszittingen nog voorrijkosten van € 20,23). Tolkdiensten voor rechtszittingen die niet door het OM of de politie kunnen worden ingevuld gaan nu al naar aanbestedingsbemiddelaars en worden per minuut betaald.

Bodes en griffiers hebben van hogerhand de opdracht gekregen om tolkbriefjes exact op de minuut af te tekenen.

1 Tolken ter zitting
Van Duits naar Nederlands
Aanvangstijd: 13:30 Eindtijd: 13:31

Bovenstaande is afkomstig van een afrekening van het OM. Nu betaalt het OM voor zo'n opdracht van 1 minuut nog een halfuur + voorrijkosten uit. Op basis van het **nieuwe Btis** zou dit **€ 0,73** bruto worden als de bemiddelaars de C1-tolken niet de kans geven te onderhandelen en uitgaan van het wettelijk minimum. Maar zelfs als het uurtarief naar € 85 zou worden verhoogd (het wettelijke tarief in Duitsland), zou de tolk bij aftekening op 1 minuut nog maar **€ 1,42** bruto krijgen betaald. Bij afrekening op basis van het **oude Btis** krijgt een tolk in diezelfde situatie nu nog **€ 42,18** bruto. Een **onacceptabele inkomstendaling** bij zittingen waarbij de verdachte niet verschijnt of die anderszins kort duren.

¹ ECLI:NL:GHARN:2009:BJ6748



23/09/21	9349	A	0:03	2,42
	23/09/21	U		

Voor telefonische adhoc-tolkdiensten geldt altijd al dat er per minuut wordt afgerekend. Hierboven ziet u een afrekening van Global Talk, waarbij in dit geval ca. **€ 0,80** bruto per minuut door GT werd betaald.

Uitbetaling per minuut lijkt misschien eerlijk, maar is het niet. Gerechtstolken hebben veelal korte klussen, waarbij een verdachte vaak niet verschijnt. Ze moeten op tijd op de rechtbank zijn, inhoudelijk zijn voorbereid, zelf hun parkeerkosten betalen en ze krijgen dan mogelijk minder dan een euro of slechts maar enkele euro's betaald.

Dat doet geen recht aan de hoge eisen die aan registertolken worden gesteld.

Daarom wensen de tolken dat ze bij alle tolkdiensten **per ingegaan uur** worden betaald. Bij diensten met een oproeptijd van langer dan één uur wensen de tolken minimaal uitbetaling van de gereserveerde tijd.

Desastreus voor vertalers

In de nieuwe situatie krijgen vertalers voortaan per doeltaalwoord (het aantal woorden in de vertaling) uitbetaald.

Dit lijkt eerlijk, maar is het niet. De ene taal gebruikt namelijk veel meer of juist veel minder woorden dan het Nederlands. Dit leidt tot enorme verschillen in beloningen voor vertalers in verschillende talen (voorbeelden: Hongaars -30%; Vietnamees +40% t.o.v. het Nederlands). Zie **bijlage** bij dit schrijven.

Met **tarieven uit 1963** als vrijwel niet onderhandelbaar minimumtarief en betaling op basis van het aantal woorden van de vertaling (de doeltaal) wordt vertalen voor de Nederlandse overheid uitermate onaantrekkelijk.

De verschillen in beloning tussen de verschillende talen kunnen worden weggenomen door invoering van de zogenaamde **normregel**, zoals de Duitse overheid die hanteert. De vertaler wordt dan betaald op basis van het aantal aanslagen in de vertaling inclusief spaties, waarbij 55 aanslagen als één normregel geldt. De beloning voor een normregel ligt in Duitsland (afhankelijk van de wijze van aanlevering van de brontekst in Word of als pdf en afhankelijk van de moeilijkheidsgraad) tussen € 1,80 en € 2,10.

Uitbetaling op basis van doeltaaltelling is uitermate oneerlijk en leidt tot grote verschillen in de beloning van vertalers. In tegenstelling tot wat minister Grapperhaus op 16 december 2021 tijdens het tweeminutendebat beweerde, heeft Nederland nooit de normregel gekend. In Nederland gaat men nog steeds uit van handmatige telling van de regels in de brontekst ongeacht het aantal woorden op een regel en ongeacht de lettergrootte van de tekst, waarbij voor zo'n regel bij vertalingen naar het Duits, Frans of Engels € 0,79 wordt betaald. Het maakt daarbij niet uit of een regel uit één woord of uit 40 woorden bestaat.



Dit systeem wordt momenteel nog toegepast als het OM zelf via de eigen tolkenbureaus van Justitie een vertaling uitbesteedt. Voor vertalingen via aanbestedingsbemiddelaars wordt € 0,079 per doeltaalwoord betaald of ietsjes meer. Ook hier is nauwelijks onderhandelingsruimte omdat de bemiddelaars zich tegen zeer lage prijzen voor de aanbestedingen hebben ingeschreven en dus is ook hier marktwerking niet mogelijk. Te verwachten valt dat professionele vertalers niet meer voor de overheid zullen willen werken. Een oplossing biedt de **invoering van de normregel en tarifiering als in Duitsland**.

In de **bijlage** treft u ter illustratie enkele rekenvoorbeelden aan en ziet u in de laatste kolom dat er in de beloning bij invoering van de normregel bij vergelijking van verschillende talen niet heel veel verschil is.



BIJLAGE

Uitgangspunt is een willekeurige tekst van 250 woorden (1714 aanslagen incl. spaties).

Taal	Aantal woorden / aanslagen incl. spaties	Totaal bij woordprijs van 7,9 cent doeltaaltelling	Percentage meer of minder woorden t.o.v. Nederlands:	Aantal normregels:
Nederlands	250 / 1714	€ 19,75	--	32
Duits	230 / 1684	€ 18,17	-8%	31
Fins	154 / 1357	€ 12,17	-38%	25
Frans	272 / 1659	€ 21,49	+9%	31
Hongaars	176 / 1479	€ 13,90	-30%	27
Portugees	238 / 1525	€ 18,80	-4%	28
Tsjechisch	194 / 1349	€ 15,33	-22%	25
Turks	169 / 1384	€ 13,35	-32%	26
Vietnamees	351 / 1547	€ 27,73	+40%	29

Definitie normregel: aantal aanslagen inclusief spaties gedeeld door 55.

Uitkomsten zullen per tekst iets verschillen, maar dit overzicht geeft wel een goed beeld.

Bij betaling op basis van normregeltelling zijn de verschillen in beloning per taal veel kleiner dan bij betaling op basis van woordentelling in de doeltaal.

Tijdsduur tolkdienst	Uitbetaling via oude Btis OUD	Uitbetaling via nieuwe Btis NIEUW	Uitbetaling per begonnen uur met uurtarief van € 85 GEWENST	Uitbetaling per minuut via nieuwe Btis met uurtarief van € 85
1 minuut	€ 42,18	€ 0,73	€ 85,00	€ 1,42
5 minuten	€ 42,18	€ 3,66	€ 85,00	€ 7,08
20 minuten	€ 42,18	€ 14,63	€ 85,00	€ 28,33
30 minuten	€ 42,18	€ 21,95	€ 85,00	€ 42,50
45 minuten	€ 64,12	€ 32,92	€ 85,00	€ 63,75
1 uur	€ 64,12	€ 43,89	€ 85,00	€ 85,00
2 uren	€ 108,01	€ 87,78	€ 170,00	€ 170,00
3 uren	€ 151,90	€ 131,67	€ 255,00	€ 255,00

Ongeacht de tijdsduur van de tolkdienst gaan de tolken er **na 40 jaar** in het nieuwe systeem **altijd op achteruit**, omdat onderhandeling met de bemiddelaars vrijwel onmogelijk is.

Oude Btis:

Voorrijkosten bij rechtszittingen: € 20,23

Uitbetaling per begonnen halfuur.

50% toeslag voor werkzaamheden in de avond, het weekend of op feestdagen.

De meeste CVOM-zittingen (o.a. verkeerszaken) staan voor 5 tot 10 minuten ingepland en in de meeste gevallen komt de verdachte niet opdragen. Bodes en griffiers hebben momenteel de instructie om exact op de minuut af te tekenen.

